

*Bil je prijateljsko sproščen in neposreden ves čas, kar je prenašal breme rojstnega Prekmurja. Četudi ne doma iz družine sezonskih delavcev, je bil »sezonski delavec« več kulturnih in znanstvenih ustanov. A vsako delo, ki ga je sprejel – na gimnaziji, na univerzi, pri Slovenski Matici in nazadnje v Slovanski knjižnici – je opravljal pošteno, odgovorno in zvesto, opravljal ga je kot plemeniti izobraženec, opravljal z*

*mislijo, da mora stroki, ustanovi ali pa Slavističnemu društvu ohraniti in poglobiti nacionalni ugled in pomen.*

*Srečni smo, da je delal z nami, da je zvesto služil literarni znanosti, da je vsem težavam navkljub ostal do zadnjega pokončen mož in ustvarjalec.*

*Franc Zadravec*  
Filozofska fakulteta v Ljubljani

## Jubileji

### JOŽE SEVER

#### ZAPIS OB ŠESTDESETLETNICI

Pisati o Jožetu Severju, slavistu in rusistu, ki je letošnjega 20. junija dopolnil šestdeset let, pomeni pisati o človeku in pedagogu, kakršnih v našem času in prostoru ni ravno veliko; če ob tem pomislimo, da je Jože Sever predvsem rusist, pa lahko dodamo, kakršnih je, žal, zaradi neljubih razmer in tu in tam še vedno prisotnega obskurantstva malo, zelo malo, premalo. Če naj to izjemnost označimo nekoliko bolj oprijemljivo, potem bi zapisali, da je Severjeva posebnost v njegovi zavzetosti za stroko in v pogumu, da vztraja pri uveljavljanju duhovnih vrednot, katerim sta sodobni pragmatizem in voluntarizem dodeljevala in jim še vedno dodelujeta predvsem služnostno in kvečjemu še dekorativno vlogo. Ena od osrednjih duhovnih vrednot je za Jožeta Severja živa človeška Beseda, njej je posvetil tudi najdragocenejše moči svojega intelekta. Beseda oziroma jezik je zanj kompleksen pojav. Sever v jeziku ne ceni samo njegove komunikacijske funkcije, jezik je zanj celostni izraz posameznika in človeške skupnosti, je reprezentant kulture oziroma kultur, celovitega človeka z njegovo zavestjo in podzavestjo, racionalnim in iracionalnim v njem, z njegovo voljo, emocijo in strastjo, in kot tak realno prisotna ali odsotna in tudi možna sestavina našega sveta, naše kulture, razgledanosti, našega razumevanja in poznavanja sočloveka in njegove drugačnosti. – Sam Jože Sever bi svoj odnos do jezika najbrž izrazil na drug način, predvsem bi opozoril, da moramo zelo dobro poznati jezik, če hočemo o njem razmišljati in ga uporabljati. – Skrb za vsestransko jezikovno znanje je odlikovala Jožeta Severja tako med študijem kot pozneje na delovnem mestu. Povsod se mu je tudi poznala gimnazijska klasična izobrazba, ki je poleg drugega negovala in razvijala zanimanje za celovitost besedila z njegovimi jezikovnimi, širše duhovnimi in ne nazadnje etičnimi vrednotami.

Klasično gimnazijo je Jože Sever obiskoval v Ljubljani in jo dokončal leta 1947. Istega leta se je vpisal na Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani in tam poslušal predavanja iz slovenskega, ruskega in angleškega jezika in književnosti. Diplomiral je leta 1955, študij se mu je zavlekel zaradi bolezni. Po diplomi je poučeval do leta 1959 slo-

venščino na gimnaziji in osnovni šoli v Kočevju, potem slovenščino, srbohrvaščino in angleščino na učiteljskišči v Novem mestu, jeseni leta 1961 je prešel na novomeško gimnazijo. Tam je v pretežni meri poučeval ruski jezik in v manjši meri slovenski jezik in književnost. Z letom 1961 se prične Severjeva rusistična kariera, ki ga je ob izredno vestnem in inovativnem delu z učenci in nenehnem izpopolnjevanju, med drugim tudi na tečajih v Sovjetski zvezi, privedla do tega, da je leta 1971 prevzel pri Zavodu SR Slovenije za šolstvo delo honorarnega svetovalca za ruski jezik in na tem mestu več let vodil aktiv učiteljev ruskega jezika. Jože Sever je tako postal med slovenskimi srednješolskimi učitelji vodilni rusist in to tudi potrjeval tako z uspehi svojih učencev, ki so na tekmovanjih iz ruskega jezika dobili več republiških in tudi zveznih priznanj, kot z izredno domiselno vodenimi strokovnimi rusističnimi seminarji, na katerih so slovenski rusisti dobivali široke razglede po sodobnem ruskem jeziku, sodobni ruski literaturi in kulturi ter metodiki poučevanja. Kot priznan jezikovni pedagog se je udeležil tudi mednarodnih kongresov učiteljev ruskega jezika in književnosti v Varni in Varšavi.

Svoje visoko jezikoslovno znanje in kritično zavest je Jože Sever dokazal kot soavtor Rusko-slovenskega učnega slovarja (1977), Rusko-slovenskega in slovensko-ruskega slovarja, ki bo v kratkem izšel pri ljubljanski Cankarjevi založbi in založbi »Russkij jazyk« iz Moskve, ter pisec recenzij o Slovenskem jeziku 1–4 Jožeta Toporišiča, Slovnici ruskega knjižnega jezika Franceta Jakopina in ruskih jezikovnih vadnic Vlaste Tominšek. Poleg tega se je izkazal kot prevajalec strokovnih besedil iz ruščine in srbohrvaščine v slovenščino in iz slovenščine v ruščino. Svoje strokovno delo je Jože Sever dopolnjeval tudi z urednikovanjem (zbornik 225 let novomeške gimnazije, 1971 idr.) ter s kulturnozgodovinskim vodnikom Po Dolenjski od Škofljice do Bogenšperka, ki ga je objavil v naši reviji v letih 1986/87 in 1987/88.

Od leta 1981 je Jože Sever lektor za ruski jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer ima poleg lektorata iz ruskega knjižnega jezika za rusiste in posebej za nerusiste tudi vaje in predavanja iz ruske slovnice, stilistike in prevajanja ter specialne didaktike ruskega jezika. V zadnjih letih je med tistimi, ki skušajo popraviti napake t. i. usmerjene-ga vzgojnoizobraževalnega programa, v prizadevanjih po obnovi in prenovi jezikovnega izobraževanja znova obnavlja aktiv učiteljev ruskega jezika. Jože Sever je med tistimi, ki se ne vdajo, ker se zavedajo vrednot, ki so jim posvetili svoje življenje. In zato ga cenimo in mu želimo še veliko uspehov.

Aleksander Skaza  
Filozofska fakulteta v Ljubljani